

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

การค้นคว้าอิสระเรื่อง วิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาการเกษตร

อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

โดย นางสาว สุทธิณี สุริยกุล ณ อยุธยา

นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แบบสอบถามที่.....

องค์การบริหารส่วนตำบล.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาการเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ข้อมูลที่ท่านตอบลงในแบบสอบถามนี้ รวมทั้งข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเกษตรซึ่งเริ่มจากจุดเล็ก ๆ ของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ดังนั้นจึงขอความกรุณาจากท่านโปรดใช้ความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ และตรงกับความเป็นจริง ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเห็นของท่าน หรือเขียนข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

1.() ชาย

2.() หญิง

2. ปัจจุบันท่านอายุเท่าใด

1.() 20 – 30 ปี

2.() 31 – 40 ปี

3.() 41 – 50 ปี

4.() 51 – 60 ปี

3. ระดับการศึกษา

1.() ไม่เคยจบการศึกษาระดับใดเลย

2.() ป1 – ป6 (หรือเทียบเท่า)

3.() ม.1 – ม.6 (หรือเทียบเท่า)

4.() อนุปริญญา (หรือเทียบเท่า)

5.() ปริญญาตรี

6.() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งอะไรในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
1. () สมาชิกสภา อบต. (ฝ่ายสภา อบต.)
 2. () สมาชิกสภา อบต. (ฝ่ายคณะกรรมการบริหาร อบต.)
5. ท่านปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมาเป็นระยะเวลานานเท่าใด
1. () น้อยกว่า 6 เดือน
 2. () มากกว่า 6 เดือน
6. อาชีพหลักของท่าน
1. () เกษตรกร
 2. () รับเหมาก่อสร้าง
 3. () ค้าขาย
 4. () รับจ้าง
 5. () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
7. อบต. ท่านเคยมีการอบรมการเกษตรให้สมาชิกใน อบต. หรือไม่
- () 1. เคย
 - () 2. ไม่เคย
8. เกษตรกรในท้องถิ่นสนใจในกิจกรรมของ อบต. มากน้อยเพียงใด
- () 1. สนใจมาก
 - () 2. สนใจปานกลาง
 - () 3. สนใจน้อย
 - () 4. ไม่สนใจเลย
9. อบต. ของท่านเคยมีโครงการอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
โครงการที่ 1	ระยะเวลา.....
โครงการที่ 2.....	ระยะเวลา.....
โครงการที่ 3.....	ระยะเวลา.....
โครงการที่ 4.....	ระยะเวลา.....
โครงการที่ 5.....	ระยะเวลา.....

10. โครงการแต่ละโครงการใช้งบประมาณส่วนใด
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1.
2.
3.
4.

11. โครงการแต่ละโครงการที่ดำเนินมาประสบปัญหาอะไรบ้าง

- โครงการที่ 1.....
- โครงการที่ 2.....
- โครงการที่ 3.....
- โครงการที่ 4.....

12. ท่านทราบหรือไม่ว่าการพัฒนาการเกษตรในท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของ อบต.

- () ทราบ () ไม่ทราบ

13. ท่านคิดว่ามีความจำเป็นหรือไม่ที่ อบต. ควรมีบทบาทในการพัฒนาการเกษตร

- () จำเป็น () ไม่จำเป็น

14. อบต. ของท่านมีการทำงานด้านการเกษตรร่วมกับหน่วยงานอื่นบ้างไหม

- () เคยทำ () ไม่เคยทำ

15. เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตรในเขต อบต. ของท่าน ท่านคิดว่าองค์กรหรือหน่วยงานใด น่าจะมีส่วนประสานงานกับ อบต. ของท่านได้

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() วัด	() นายอำเภอ
() กรมการพัฒนาชุมชน	() สหกรณ์อำเภอ
() สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท	() วิทยาลัยเกษตรกรรม
() สถานีอนามัยประจำตำบล	() มหาวิทยาลัย

- () กรมส่งเสริมการเกษตร
- () เกษตรกร
- () เกษตรจังหวัด อำเภอ ตำบล
- () หน่วยงานเอกชนต่าง ๆ (ระบุ).....
- () กรมวิชาการเกษตร
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

แบบหัวข้อการสัมภาษณ์
วิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาการเกษตร
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

จากการพัฒนาประเทศ เน้นการกระจายอำนาจการบริหารงานพัฒนาจากส่วนกลางไปสู่องค์กรท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของ อบต. ซึ่งพื้นฐานที่เป็นรากเหง้าของการพัฒนา คือ การพัฒนาการเกษตรในแต่ละชุมชนเพื่อการวางแผนงานในอนาคต

1. ท่านมีแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตรในระยะ 5 ปี ในอนาคต อย่างไร
2. ท่านคิดว่า วิสัยทัศน์ของ อบต. มีความสำคัญต่อการให้ทิศทางในการพัฒนาการเกษตรในชุมชนอย่างไร ท่านจะให้ความหมายของคำว่า วิสัยทัศน์อย่างไร
3. ท่านคิดว่าการกำหนดแผนการพัฒนาอย่างมีทิศทางจะทำสำเร็จได้ในความคิดท่านขึ้นอยู่กับปัจจัยอะไรบ้าง
4. ท่านคิดว่า อบต. ควรมีกฎบัตรในการบริหารที่จะพัฒนาการเกษตรในเขตพื้นที่ของคณอย่างไร
5. ท่านมีแนวคิดในการแก้ปัญหาการเกษตรในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร
 - 5.1 ปัญหาแรงงานไร้คุณภาพ
 - 5.2 ปัญหาการจัดสรรน้ำในอนาคต
 - 5.3 ปัญหาการใช้ยาปราบศัตรูพืช
 - 5.4 ปัญหาการต่อรองราคาสินค้าเกษตร
6. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการเกษตร โดยใช้แนวทางการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมอย่างไร

7. ในฐานะที่ท่านเป็นกรรมการ อบต. ท่านคิดว่าปัญหาใดเป็นปัญหาเร่งด่วนในการบริหารงาน อบต. ในปัจจุบันและในอนาคต
8. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการพัฒนาการเกษตร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ข

ลักษณะภูมิประเทศและการเกษตรของจังหวัดลำพูน

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดเล็ก ๆ ในภาคเหนือ เป็นเมืองที่มีความรุ่งเรืองมาในอดีต และยังเป็นเมืองที่มีความสำคัญในปัจจุบันในฐานะที่เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรม ประเพณีที่สืบสานติดต่อกันมายาวนานมีสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญหลายอย่าง เช่น ลำไย กระเทียม นมดิบ และเป็นที่ตั้งของโรงงานนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ของวัฒนธรรม และวิถีชีวิต สังคมของการประกอบอาชีพในจังหวัดลำพูน พื้นที่ที่เคยปลูกข้าวปรับเปลี่ยนมาเป็นโรงงานอุตสาหกรรม ท่ามกลางความไม่รู้ของชาวบ้านโดยขาดการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยน เป็นเพราะกำลังเพื่อคุ้มครองชุมชนของตนเอง

สภาพทั่วไปของ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนมีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 485.60 ตร.กม. (303,500 ไร่)

- ทิศเหนือจดอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
- ทิศใต้จดอำเภอป่าซาง อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
- ทิศตะวันออกจดอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
- ทิศตะวันตกจดอำเภอสันป่าตอง และอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

พื้นที่ทำการเกษตร

- ทำนาประมาณ 26,437 ไร่ ผลผลิตทั้งปี 30,121 ตัน ผลผลิตนาปี 27,959 ตัน ผลผลิตนาปรัง 1672 ตัน เพื่อใช้ในอำเภอ 12,084 ตัน และเพื่อจำหน่าย 18,127 ตัน ราษฎรทำนาอย่างเดียว 9,954 ครัวเรือน
- ทำสวนประมาณ 28,870 ไร่ พืชที่สำคัญ คือ ลำไย ผลผลิตทั้งปี 26,669 ตัน มะม่วง ผลผลิตทั้งปี 2,201 ตัน ราษฎรทำสวนอย่างเดียว 6,496 ราย
- ทำไร่ประมาณ 360 ไร่ พืชที่สำคัญ คือ ถั่วเหลืองผลผลิตทั้งปี 70 ตัน ถั่วลิสง ผลผลิตทั้งปี 16.8 ตัน
- การปศุสัตว์ จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยประมาณ มีดังนี้

- โค 5,137 ตัว	- กระบือ 337 ตัว	- สุกร 36,157 ตัว
- เป็ด 9,037 ตัว	- ไก่ 218,930 ตัว	- ประมง 1,684,564 ตัว

มีผลผลิตส่งเข้าโรงงานอุตสาหกรรม คือ ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ประมาณ 5,000 ตัน/ปี และผลิตภัณฑ์จากพืช ประมาณ 315,000 ตัน/ปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาคการเกษตรในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน ยังมีโอกาสพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมผลิตได้เป็นอย่างดี หากมีแนวทางการพัฒนาไปตามแต่ลักษณะการผลิตในแต่ละพื้นที่ (สำนักงานอำเภอเมืองลำพูน , 2539)

ประเด็นปัญหาการเกษตรของจังหวัดลำพูน
ผลผลิตทางการเกษตร

ที่สำคัญของจังหวัดลำพูน ได้แก่ กระเทียม หอมแดง ลำไย ซึ่งมีปริมาณผลผลิตในรอบปีย้อนหลัง 2 ปี ดังนี้

หอมแดง	ผลผลิตรวมปี 2539/2540	115,324.90 ตัน	มูลค่า 1,366.95 ล้านบาท
	ผลผลิตรวมปี 2540/2541	94,746 ตัน	มูลค่า 1,076.31 ล้านบาท
กระเทียม	ผลผลิตรวมปี 2539/2540	113,031 ตัน	มูลค่า 635.23 ล้านบาท
	ผลผลิตรวมปี 2540/2541	85,731 ตัน	มูลค่า 571.83 ล้านบาท
ลำไย	ผลผลิตรวมปี 2539/2540	71,852 ตัน	มูลค่า 1,603.00 ล้านบาท
	ผลผลิตรวมปี 2540/2541	8,578 ตัน	มูลค่า 772.02 ล้านบาท

โดยปกติในแต่ละปีจะมีปัญหาอยู่อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ราคาผลผลิตหอมแดง และกระเทียมตกต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นตลาดภายในประเทศ สำหรับลำไยนอกจากตลาดภายในประเทศแล้ว ยังส่งออกไปขายยังต่างประเทศ เป็นจำนวนถึง 85 % ของผลผลิตรวม ได้แก่ ลำไยคอง ส่งออกไปจีน ฮองกง อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ส่งออกไปยังจีนและฮองกง ลำไยกระป๋อง ส่งออกไปยังสิงคโปร์ มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา และลำไยแช่แข็ง ส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา ซึ่งคุณภาพของผลผลิตลำไยที่ส่งออกไปขายยังต่างประเทศบาง อาจจะไม่ได้มาตรฐาน เกิดเชื้อราบ้างยกเว้นฤดูการผลิตปี 2541 ที่ผ่านมา ลำไยติดผลน้อย ทำให้ราคาลำไยค่อนข้างสูง ปัญหาลำไยอบแห้งเกิดขึ้นราไม่มี เพราะผลผลิตมีน้อย ไม่คุ้มกับการแปรรูปลำไยอบแห้ง แต่ถึงอย่างไรก็ตามในปี 2542 นี้ อาจเกิดปัญหาเหมือน 2-3 ปีที่ผ่านมา จังหวัดจึงมีการเตรียมการแก้ไขปัญหาโดยจัดทำทะเบียนผู้ปลูกหอมแดงและกระเทียมพร้อมทั้งจัดทำโครงการอบรมประมาณมาแทรกแซงตลาดหอมแดง และโครงการจำหน่ายกระเทียมของเกษตรกร นอกจากนี้ยังได้งบประมาณจากรัฐบาลให้เงินกู้แก่ผู้ซื้อหอมแดง ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวไปได้ และจังหวัดได้กำหนดแผนการแก้ไขปัญหาระยะยาว โดยส่งเสริมการปลูกพืชและการประกอบกิจกรรมอื่นให้แก่เกษตรกร เพื่อทดแทนการปลูกหอมแดงและกระเทียม เช่น การเลี้ยงปลุสตัดว์ วัฒนธรรม เลี้ยงไก่พื้นเมือง เพื่อส่งเสริมการทำไร่อย่างทฤษฎี ซึ่งเคยมีชื่อเสียงมาแต่อดีต ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การแปรรูปและเก็บถนอมผลผลิต เพื่อหลีกเลี่ยงวิกฤตการณ์ด้านราคาผลผลิตตกต่ำ

ในด้านการแก้ไขปัญหาการแปรรูปผลผลิตลำไยที่ไม่ได้มาตรฐาน จังหวัดได้ตั้งคณะทำงานออกตรวจสอบการแปรรูปผลผลิตลำไยอบแห้ง และให้ความรู้แก่เกษตรกร และผู้ประกอบการอบลำไยและส่งออกลำไยแห้งให้ใช้สารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ในปริมาณที่เหมาะสม แนะนำการสรา้เตาอบลำไย และอุปกรณ์ที่ใช้เป็นมาตรฐานให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ พร้อมทั้ง

ได้สนับสนุนการจัดตั้งสถาบันวิจัยเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีและจัดหาพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลทดแทนที่ดีกว่าด้วย (สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน , 2541)

ปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรเกษตรกรของจังหวัดลำพูน มีพื้นที่ทำกินค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งมีจำนวน 67,749 ครัวเรือน กับพื้นที่ทำกินของเกษตรกร จำนวน 559,921 ไร่ แล้วปรากฏว่าเกษตรกร 1 ครัวเรือน จะครอบครองที่ทำกินเพื่อทำการเกษตรโดยเฉลี่ยเพียง 8-10 ไร่ ซึ่งเป็นจำนวนน้อยมาก ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาเกิดการบุกรุกป่าสงวนเพื่อจับจองเป็นที่ทำกินจนเป็นปัญหามีการร้องเรียนขอความเป็นธรรมจากทางราชการ รวมทั้งการขอเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ซึ่งปัญหาดังกล่าวมา ทางราชการก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหามาให้สำเร็จจุดลงไปได้ เนื่องจากเป็นปัญหาทางด้านกฎหมาย ที่ภาครัฐจะต้องดำเนินการแก้ไขกฎหมายต่อไป

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ประวัติผู้เขียน

